

Makale türü: Araştırma makalesi		Article type: Research article
Geliş tarihi	24.01.2023	Submitted date
Kabul tarihi	02.10.2023	Accepted date
Elektronik yayın tarihi	27.10.2023	Online publishing date

Atıf Bilgisi / Reference Information

Demirel, S. & Terzioğlu, A. M. (2023). Türkiye’de trompet ile ilgili yapılmış olan akademik çalışmaların bibliyografik yöntemle incelenmesi. *Journal of History School*, 66, 2216-2234

TÜRKİYE’DE TROMPET İLE İLGİLİ YAPILMIŞ OLAN AKADEMİK ÇALIŞMALARIN BİBLİYOGRAFİK YÖNTEMLE İNCELENMESİ¹

Serkan DEMİREL² & Ahmet Mutlu TERZİOĞLU³

Öz

Klasik müzikten caz müziğine, popüler müzikten askeri müziğe kadar çeşitli kullanım alanları olan trompet, günümüzde kullanılan modern halini kazanana kadar çeşitli aşamalardan geçmiştir. Bu kadar popüler bir enstrüman olmasının en büyük sebeplerinden birisi tını özellikleri olan trompet, orkestralarda önemli çalgılardan birisi olmaya devam etmektedir. Araştırmanın amacı, bu kadar popüler bir çalgı olan trompet ile ilgili yapılmış olan akademik çalışmaların genel yönelimini incelemektir. Bu bağlamda YÖK Tez Merkezi taranmış, 1992-2022 yılları arasında trompet konulu 24 adet araştırmanın veri tabanına yüklendiği görülmüştür. Buna karşın incelenen trompet konulu tezlerin 2006 ve sonrası açık erişim olduğu görülmüştür. Bu sebeple 20 adet trompet konulu tez örnekleme oluşturmuştur. Araştırmada literatür taraması ile toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. İncelenen tezler yıllarına, üniversitelere, enstitülere, bilim dallarına göre, tez türüne, konularına, yöntemlerine, örnekleme, veri toplama yöntemlerine, veri analiz yöntemlerine göre analiz edilerek bu çalışmalardaki genel durum betimlenmiştir. İncelenen tezlerde yöntemsel problemlerin olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucunda incelenen tezlerin daha çok yüksek lisans düzeyinde çalışıldığı belirlenmiştir. Trompet alanında doktora düzeyinde çalışmaların artırılması için akademisyen ve öğrencilerin teşvik edilmesi önerilmektedir.

¹ Makale yazımı yazar etki oranı: 1.yazar: %50, 2. yazar: %50.

²Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi İcra Sanatları Fakültesi, Çalgı Eğitimi Bölümü, serkan.demirel@mgu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3459-2836

³Dr. Öğr. Üyesi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, mutlu.terzioglu@alanya.edu.tr Orcid: 0000-0002-3464-722X

Anahtar Kelimeler: Trompet, Trompet eğitimi, Bibliyografya, Trompet araştırmaları

Analysis of Academic Studies Related to the Trumpet in Turkey by Bibliographic Method

Abstract

The trumpet, which has various uses from classical music to jazz music, from popular music to military fields, has gone through different stages until it gained its modern form used today. One of the biggest reasons for being such a popular instrument is the trumpet, which has timbre features and continues to be one of the essential instruments in orchestras. The research aims to examine the general orientation of academic studies on the trumpet, a popular instrument. In this context, the YÖK thesis center was scanned, and it was seen that 24 researches on trumpet between 1992-2022 were uploaded to the database. On the other hand, it was seen that the theses on the trumpet examined were open-access in 2006 and later. For this reason, he created a sample of 20 trumpet theses. In the research, the data collected through the literature review were analyzed by the content analysis method. The theses examined were analyzed according to their years, universities, institutes, branches of science, type of thesis, subjects, methods, sampling, data collection methods, data analysis methods, and the general situation in these studies were described. It has been determined that there are methodological problems in the theses examined. As a result of the research, it was determined that the theses examined were mainly studied at the graduate level. It is recommended to encourage academicians and students to increase doctorate-level studies in the field of the trumpet.

Keywords: Trumpet, Trumpet education, Bibliography, Trumpet research

GİRİŞ

Tarihsel olarak kökeni milattan önce 2000'lere kadar uzanan trompet, zengin bir tarihe sahip, çok popüler bir enstrümandır. Mısır ve Grek uygarlıklarına kadar uzanan, benzeri enstrümanların kalıntısı (Wilkinson, 2022; Wallace ve McGrattan, 2011), trompetin dünyanın en eski enstrümanlarından birisi olarak kabul edilmesini sağlamaktadır. Trompet, dudaklardan titreşmesi ile enstrümana giren havanın sese dönüştüğü bakır bir çalgıdır. Parlak ve delici bir sese sahip olan trompet bu tını özellikleri sayesinde klasik, caz ve popüler müzik için önemli bir çalgıdır. Ses özellikleri ve çok yönlü bir çalgı olması sebebiyle trompet, birçok müzik türünde kullanılabilir hale gelmiştir.

Trompetin ilk formları, günümüzdeki şeklinden daha sade olarak kullanılmıştır. İlk olarak hayvan boynuzu gibi materyallerden yapıldığı düşünülen trompet, eski uygarlıklardan günümüze kadar ulaşana kadar çeşitli değişimlerden geçmiştir. Müzikal yeteneklerinin yanında aynı zamanda güç simgesi olarak

kullanılan trompet, askeri amaçlarla da kullanılmıştır (Demirel, 2022). İkel zamanlarda trompetin kötü ruhları kovmak için kullanıldığına yönelik inanışlar da mevcuttur (Remsen, 1960). Birçok erken uygarlıkta kullanılan trompet. Greklerde “Salpinx” adıyla bilinen düz boru şeklinde olan bir çalgıdır. Grekler bu çalgıyı aslen askeri amaçlarla kullanmıştır (Nordquist, 1996). Romalılar trompet benzeri çalgıları savaşta sinyal vermek için kullanmışlardır (Ziolkowski, 1999). Mısırlılar, askeri törenlerin yanı sıra trompeti dini ritüeller için kullanmıştır (Ellis, 1984). Bir görüşe göre ise trompetin ilk kullanım amacı müzikal olmaktan çok hem dinsel yönden hem de askeri yönden kullanılan bir araç olarak kullanılmıştır (Bloss, 2012).

Doğal (natürel) trompet olarak bilinen enstrüman, eski Grekler ve Romalıların kullandığı, düz metal ve pirinçten yapılmış çalgılardır (Remsen, 1960). Bu eski trompetler, günümüz modern trompetlerindeki gibi valflerin olmadığı, seslerin dudak gerginliği ve nefes kontrolü ile sağlandığı çalgılardır. Orta Çağ ve Rönesans dönemlerinde doğal (natürel) trompetler kullanılmıştır. Barok dönemde, doğal trompete “slide ve delik” gibi farklı araçlar eklenmesiyle bu dönemdeki trompet ortaya çıkmıştır (Barclay, 1998). Müzisyenlerin istekleri, orkestralardaki değişimler ve teknolojideki gelişmeler çalgıda değişimler yapılmasına izin verdiği için 1800 yıllarının başlarında trompet geniş bir nota yelpazesine izin veren “keyed trompet” ortaya çıkmıştır. Günümüzde bile hala popüler olan Joseph Haydn ve Johann Nepomuk Hummel’in konçertoları “keyed trompet” için yazılmıştır (Anzenberger, 1994). 1820’li yıllarda valfli trompet icat edildiğinde trompetçiler perdeler vasıtasıyla daha kolay ve daha doğru sesler üretebilir hale gelmişlerdir. Bu gelişme ile trompet evriminde önemli bir dönüm noktası ortaya çıkarak günümüz trompeti geliştirmiştir. Modern trompet bugün hala kullanılan, genellikle üç perdesi olan bir çalgıdır.

Günümüzde, standart Bb trompet, piccolo trompet, C trompet, D trompet, Flugelhorn, pocket trompet, kornet, Eb trompet, yaygın olarak bilinen trompetlerdir. Günümüzde klasik müzik, caz müziği, popüler müzik, bando, latin müziği, dini müzik, film müziği ve solo performans olmak üzere çeşitli kullanım alanları olan trompet, çeşitli müzik türlerinde ve ortamlar için çok yönlü bir enstrümandır.

Trompetin bu kadar gelişmesi sonucunda, bu çalgıyla ilgili yapılan çalışmalar da çoğalmıştır. Araştırmanın konusu gereği bu bölümde konu ile ilgili Türkiye dışı literatür, bulgular bölümünde ise Türkiye’deki literatür konusu üzerinde durulmuştur.

Yapılan literatür taramasında, trompet konulu tezlerde resital türünde tezlerin olduğu görülmektedir (Hofmann, 2006; VanNest, 2020; Reyna, 2019; Hines,

Dekaney, Miller ve Harrington, 2019). Bunun yanında trompet eğitimi ile ilgili çalışmalar da bulunmaktadır (Williamson, Ball ve Wilson, 2019; Ball, 2004; Hickman, 2006). Trompetin günümüzde popüler bir çalgı olması, trompet sanatçılarının akademik alanda birçok resital yapılması, pedagojik alanda da çalışmaların artmasının temelinde Jean-Baptiste Arban ismi çok önemlidir. 1825-1889 yılları arasında yaşayan Arban, besteci, öğretmen ve aynı zamanda orkestra şefidir (Canin, 2016). Trompet pedagojisine yazdığı metotla önemli bir kaynak kazandırmıştır. Arban'ın metodu ile ilgili literatürde birçok çalışma bulunmaktadır (Jimenez Jr, 2016; Lillya, 1957; Lockhart, 1930). Trompet ile ilgili ulusal olarak çalışmalar da mevcuttur (Üstün, 2022; Açıksöz, 2022).

Görüldüğü gibi, uluslararası literatürde, trompet popüler bir alandır. Ses rengi ve kullanım alanları da günden güne genişledikçe trompet sanatçıları da artmaktadır. Bir anlamda trompetin popüleritesi artarken, alandaki akademik çalışmaların da artmasına vesile olmaktadır. Dünyada ilgi gören bir enstrüman olan trompet, Türklerin çok eskiden beri kullandığı bir çalgı olarak bilinmektedir (Demirel, 2022). Türkiye'de de çeşitli orkestralarda kullanılan önemli bir çalgı olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada orkestralarda ve okullarda bu kadar popüler olan trompet ile ilgili yapılan araştırmaların incelenmesi ve araştırmaların yöneliminin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesi Türkiye'de trompet ile ilgili yapılmış olan akademik çalışmaların bibliyografik olarak incelendiğinde ortaya çıkan durum nasıldır? olarak belirlenmiştir. Bu bibliyografik inceleme, trompet alanında yapılan araştırmaların yönelimini çerçevesel olarak bir bakış açısıyla betimleyici bir özelliğe sahiptir. Bibliyografi çalışmalarının belli temalar ile söz konusu bilgiyi araştırmacılara daha kolay ulaşılabilir hale getirmesi dolayısıyla trompet alanındaki tezlerin incelenmesi, bu alanda çalışacak araştırmacılara yol gösterebilir. Bu sebeple trompet araştırmalarının görünümünü açıklaması daha sonraki yapılacak araştırmalara yol haritası olabilir.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama sürecine verilerin çözümlenmesi için kullanılan analiz yöntemleri hakkında bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada trompet konusunda yapılmış tezler, yıllarına, üniversitelerine, enstitülere, bilim dallarına göre, tez türüne, konularına, yöntemlerine, örnekleme, veri toplama yöntemlerine, veri analiz yöntemlerine göre analiz

edilerek bu çalışmalardaki genel durum betimlenmiştir. Araştırmalarda betimsel ve analitik olarak iki önemli yaklaşım bulunmaktadır. Betimsel araştırmalarda belli bir ölçü tam ve eksiksiz bir şekilde ele alınmaktadır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013). Bu sebeple araştırma, trompet ile ilgili tezlerin tam ve doğru bir şekilde ele alınması için betimsel bir yaklaşımla ele alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın tasarımı için öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Böylelikle araştırmanın genel çerçevesini oluşturan bölüm oluşturulmuştur. Bibliyografik inceleme için gerekli kaynaklar ise Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezinden elde edilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmada İncelenen Trompet Konulu Tezler

Sıra	Yazar	Erişim durumu	Atıf
1	Metin Mert Keşkek	Erişime kapalı	(Keşkek, 1992)
2	Zafer Aslantürk	Erişime kapalı	(Aslantürk, 1996)
3	Çetin Mutlu Özel	Erişime kapalı	(Özel, 1998)
4	Serdar Sabır	Erişime kapalı	(Sabır, 2002)
5	Aydın Erdem	Erişime açık	(Erdem, 2006)
6	Mehmet Ali Açıksöz	Erişime açık	(Açıksöz, 2007)
7	Alper Çam	Erişime açık	(Çam, 2008)
8	Serkan Yavuz	Erişime açık	(Yavuz, 2010)
9	Yılmaz Alkan	Erişime açık	(Alkan, 2010)
10	Volkan Canşe	Erişime açık	(Canşe, 2012)
11	Serdar Sabır	Erişime açık	(Sabır, 2012)
12	Ümit Çavuş	Erişime açık	(Çavuş, 2013)
13	Utku Akyol	Erişime açık	(Akyol, 2014)
14	Ümit Demir	Erişime açık	(Demir, 2015)
15	Hamza Üstün	Erişime açık	(Üstün, 2016)
16	Umut Meriç Öztürk	Erişime açık	(Öztürk, 2018)
17	Gökhan Par	Erişime açık	(Par, 2019)
18	Çağın Akgül	Erişime açık	(Akgül, 2019)
19	Gülten Didem Özgen Karadağ	Erişime açık	(Karadağ,2019)
20	Ümit Çavuş	Erişime açık	(Çavuş, 2019)
21	Alper Çam	Erişime açık	(Çam, 2020)
22	Yasin Zabun	Erişime açık	(Zabun, 2021)
23	Berk Caner	Erişime açık	(Caner, 2021)

24 Ögünç Poyraz	Erişime açık	(Poyraz, 2022)
-----------------	--------------	----------------

Söz konusu veri tabanında “trompet” anahtar kelimesiyle yapılan taramada 24 adet lisansüstü teze ulaşılmıştır. Ulaşılan tezlerden 4 tanesinin kısıtlı olması sebebiyle söz konusu tezlerin kapsam dışı bırakılması sonucunda 20 tez araştırma için incelenmek üzere tasnif edilmiştir. Tablo 1’de araştırmada kullanılan tezlerin yazarları, erişim durumları ve atıfları görülmektedir.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analiz edilmesi için “tez inceleme formu” oluşturulmuştur. Oluşturulan bu form 2 araştırmacı ve 1 uzman ile yapısal olarak incelenmiş ve görüş birliğince uygun olduğuna karar verilmiştir. Böylece araştırma için kullanılan veri toplama aracının yapısal geçerliği sağlanmıştır. Tez inceleme formunda bulunan yıl, üniversite, enstitü, bilim dalı, tez türü, konu, yöntem, örneklem, veri toplama yöntemi ve veri analiz yöntemi temaları ile içerik analizleri yapılmıştır. Yapılan içerik analizi sonrası veriler nicel verilere dönüştürülerek frekans ve yüzde ile analizleri yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi kayıtlarında konusu trompet olan tezlerin analizlerine ve yorumlarına yer verilmiştir.

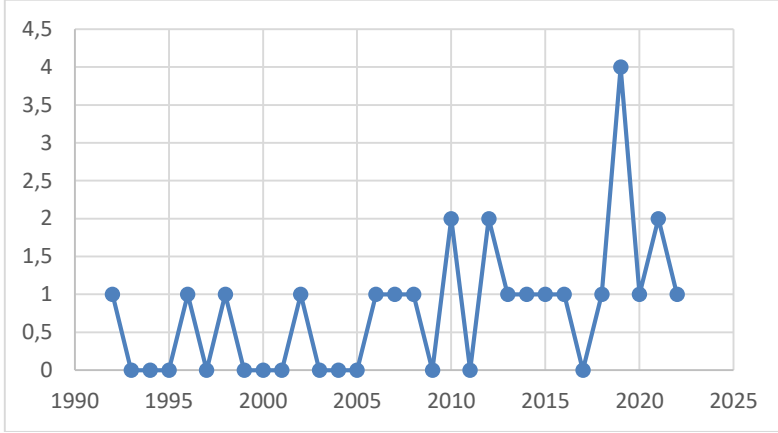
Tablo 2.

Trompet ile İlgili Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Sıra	Yayın yılı	f	%
1	1992	1	4,17
2	1996	1	4,17
3	1998	1	4,17
4	2002	1	4,17
5	2006	1	4,17
6	2007	1	4,17
7	2008	1	4,17
8	2010	2	8,33
9	2012	2	8,33
10	2013	1	4,17
11	2014	1	4,17
12	2015	1	4,17
13	2016	1	4,17
14	2018	1	4,17
15	2019	4	16,7
16	2020	1	4,17
17	2021	2	8,33

18	2022	1	4,17
	Toplam	24	100

Tablo 2’de trompet ile ilgili tezlerin yıllara göre dağılımı görülmektedir. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi kayıtlarında konusu trompet olan 24 tezin yıllara göre dağılımı yukarıdaki gibidir. İlk dört tez erişime kapalı olan tezlerdir.

Şekil 1. Trompet tezlerinin yıllara göre dağılımı

Şekil 1’de Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi kayıtlarında konusu trompet olan 24 tezin yıllara göre dağılımı grafik ile gösterilmiştir. İncelenen tezler 1992 yılından itibaren kayıt altına alınmıştır. Tablo 1 ve şekil 1’de görüldüğü üzere konusu trompet olan tez, en çok 2019 yılında (4 adet) kayıt altına alınmıştır. 2021, 2012 ve 2010 yıllarında ise konusu trompet olan 2’şer tez çalışılmıştır. 1993, 1994, 1995, 1997, 1999, 2000, 2001, 2003, 2004, 2005, 2009, 2011, 2017 yıllarında tez merkezine trompet konulu tez kaydı yapılmamıştır. Bunların dışında kalan 1992-2022 arası yıllarda birer adet tez kayıt altına alınmıştır.

1992-2022 verilerinin olduğu Şekil 1 ve tablo 2’ye genel olarak bakıldığında trompet çalışmalarında yükselen bir grafik olduğu yorumu yapılabilir. Dolayısıyla buradan trompetin son yıllarda popüler bir alan olduğu sonucu çıkarılabilir.

Tablo 3’te tez merkezindeki trompet konulu tezlerin üniversitelere göre dağılımı görülmektedir. Elde edilen verilere göre, en fazla trompet ile ilgili tez 9 adet ile Trakya Üniversitesinde çalışılmıştır. İstanbul Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi 4’er trompet tezi ile ikinci sırayı paylaşmaktadır. Hacettepe Üniversitesi 2 trompet tezi ile dördüncü sırada yer olmaktadır. Geride kalan beş üniversite, birer trompet tezi çalışılmış üniversitelerdir.

Tablo 3.

Trompet ile İlgili Tezlerin Yazıldığı Üniversiteler

Üniversite	f	%
Trakya Üniversitesi	9	37,5
İstanbul Üniversitesi	4	16,7
Gazi Üniversitesi	4	16,7
Hacettepe Üniversitesi	2	8,33
Marmara Üniversitesi	1	4
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	1	4
Anadolu Üniversitesi	1	4
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1	4
Haliç Üniversitesi	1	4
Toplam	24	100

Tablo 4.

Trompet ile İlgili Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Enstitü	f	%
Sosyal Bilimler Enstitüsü	15	62,5
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	5	20,8
Fen Bilimleri Enstitüsü	2	8,33
Güzel Sanatlar Enstitüsü	2	8,33
Toplam	24	100

Tablo 4’te trompet ile ilgili tezlerin enstitülere göre dağılımı görülmektedir. En çok trompet tezine sahip olan enstitü, 15 adet ile Sosyal Bilimler enstitüleridir. İkinci sırada 5 adet tez ile Eğitim Bilimleri Enstitüleri bulunmaktadır. Fen bilimleri enstitüsü ve güzel sanatlar enstitülerinde ise trompet ile ilgili 2’şer adet tez olduğu görülmektedir. Araştırmadaki Fen Bilimleri Enstitüsüne kayıtlı olan tezin, sonradan Eğitim Bilimleri Enstitüsüne bağlandığı tespit edilmiştir.

Tablo 5.

Trompet ile İlgili Tezlerinin Ana Sanat/Ana Bilim Dalına Göre Dağılımı

Ana Sanat/Bilim dalı	f	%
Müzik Ana Bilim Dalı	9	37,5
Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Ana Sanat Dalı	8	33,3
Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı	5	20,8
Müzikoloji Ana Bilim Dalı	1	4,17
Türk Musikisi Ana Sanat Dalı	1	4,17
Toplam	24	100

Tablo 5’te trompet ile ilgili tezlerin ana sanat/ana bilim dalına göre dağılımı görülmektedir. Verilere göre incelenen tezlerden 9 tanesi “müzik ana bilim dalına” kayıtlıdır. Üfleme ve Vurmalı Çalgılar Ana Sanat Dalına kayıtlı 8 adet ve Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalına kayıtlı 5 adet tez mevcuttur. Diğer 2 tez ise Müzikoloji Ana Bilim Dalı ve Türk Musikisi Ana Sanat Dalına kayıtlıdır.

Tablo 6.

Trompet ile ilgili tezlerin türlerine göre dağılımı

Tür	f	%
Yüksek Lisans	21	87,5
Sanatta Yeterlik	3	12,5
Doktora	0	0
Toplam	24	100

Tablo 6’da 1992-2022 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezine yüklenmiş trompet ile ilgili tezlerin türleri görülmektedir. Elde edilen verilere göre 24 tezdten 21 tanesi yüksek lisans düzeyinde çalışılmıştır. 3 adet tez ise sanatta yeterlik düzeyinde kayıtlıdır. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezinde doktora düzeyinde çalışılan trompet ile ilgili tez kaydı yoktur.

Tablo 7.

Trompet ile İlgili Tezlerin Konulara Göre Dağılımı

Konular	f	%
Trompet öğretim programı incelenmesi	7	29,2
Trompet konçertosu incelemesi	6	25
Trompet ve orkestra eserlerinin incelenmesi	3	12,5
Trompet ve Mehter	2	8,33
Türk bestecilerinin eserlerindeki trompet sololarının incelenmesi	1	4,17
Türk askeri müziği ve boru	1	4,17
Trompetin tarihsel olarak incelenmesi	1	4,17
Trompetin sorunları	1	4,17
Trompet eğitiminde nefes	1	4,17
Trompet ve performans kaygısı	1	4,17
Toplam	24	100

Tablo 7’de trompet ile ilgili tezlerin konulara göre dağılımı görülmektedir. 24 tezin 7 tanesi trompet öğretim programını inceleme konusunu kapsamaktadır. 6 tanesinin trompet konçertolarının incelenmesi, 3 tanesinin orkestra eserleri ve 2

tanesinin ise trompet ve mehter konuları üzerine hazırlandığı görülmektedir. Türk bestecilerinin trompet soloları, Türk askeri müziği ve boru, trompetin tarihsel gelişimi, trompetin sorunları, trompet eğitiminde nefes, trompet ve performans kaygısı konularında ise 1'er tane tez üretilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi kayıtlarında trompet ile ilgili 24 adet tez mevcuttur. Bu tezlerden 4 tanesi erişime kapalıdır. Bundan önceki analizler tez merkezindeki söz konusu 24 sistemde kayıtlı bilgileri üzerinden yapılmış olup ayrıntılı bilgilere ulaşılamadığı için, Tablo 8'den itibaren sonraki inceleme ve analizler 20 tez üzerinden yapılacaktır.

Tablo 8.

Trompet ile İlgili Tezlerde Kullanılan Yöntemlere Göre Dağılım

Yöntem	f	%
Nitel	16	80
Nicel	2	10
Karma	2	10
Toplam	20	100

Tablo 8'de 1992-2022 arasında Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi kayıtlarında konusu trompet olan ve açık erişimi olan tezlerin kullandığı yöntemler görülmektedir. Elde edilen verilere göre 16 tez nitel desenlerle tasarlanmıştır. Nicel olarak tasarlanan tez sayısı ve karma modellenen tez sayısı ise 2'dir.

Tablo 9'de 20 adet tezin örnekleme görülmektedir. Elde edilen verilere göre tezler trompet öğrencileri, trompet öğretmenleri, konçertolar, trompet eğitiminde önemli bir yapı taşı olan trompet metotları, Arban metodu, orkestradaki trompet soloları, askeri müzik ve trompet, senfoniler, Türk bestecilerinin trompet soloları, trompet ezgileri gibi örneklemler kullanılarak tasarlanmıştır. Performans kaygısı ve trompet hakkında inceleme gibi konular ise örneklem bağlamında ele alınabilecek tezlerdir.

Tablo 9'da incelenen trompet ile ilgili tezlerin veri toplama araç ve yöntemleri görülmektedir. İncelenen 20 tezdten 15 tanesinde sadece tarama yöntemiyle veri toplandığı, 2 tanesinde de tarama ve görüşme yöntemlerinin beraber kullandığı görülmektedir. 1 araştırmada ise tarama ve gözlem yöntemi veri toplama aracı olarak birlikte kullanılmıştır. Dolayısıyla 20 araştırmadan 18 tanesinin veri toplama yöntemi tarama olduğu görülmektedir. Geriye kalan 2 tezde “doğrudan ölçüm/ video kamera”, “bilgi testi/gözlem formu” yöntemleriyle verilerin toplandığı belirtilmiştir.

Tablo 9.

Trompet ile İlgili Tezlerin Örneklemine Göre Dağılım

No	Örneklem
1	Trompet öğrencileri ve trompet öğretmeni
2	Trompet öğrencileri
3	Hummel Trompet Konçertosu
4	Jolivet Trompet Konçertosu
5	Haydn ve Hummel Trompet Konçertosu
6	Trompet öğretmenleri ve Arban Metodu incelemesi
7	Arban Trompet Metodu
8	Bir sergiden tablolar, Kuğu Gölü Balesi, Mahler’in Beşinci Senfonisi, Petruška Balesi, Shostakovich’in Birinci Piyano Konçertosu
9	Türk askeri müziğinde trompet geleneği
10	Türkiyede trompet eğitimi kurumlarındaki öğretim elemanları
11	Gustav Mahler’in senfonileri
12	Ahmet Adnan Saygun ve Ferit Tüzün’ün eserlerindeki trompet soloları
13	Trompette performans kaygısı
14	Boru trompet ezgileri
15	Türkiye’de eğitim kurumlarındaki başlangıç trompet eğitim metotları
16	Georg Philipp Telemann Re Majör Trompet Konçertosu
17	Neruda trompet konçertosu
18	Trompet hakkında inceleme
19	Cemal Reşit Rey, Ulvi Cemal Erkin ve Hasan Ferit Alnar’ın senfonik eserlerinde trompet soloları
20	Türk askeri müziğinde boru

Tablo 10.

Trompet ile İlgili Tezlerin Veri Toplama Yöntemlerine Göre Dağılım

Veri toplama yöntemi	f	%
Tarama	15	75
Tarama ve görüşme	2	10
Doğrudan ölçüm/ video kamera	1	5
Bilgi testi/gözlem formu	1	5
Tarama ve gözlem	1	5
Toplam	20	100

Tablo 11.

Trompet ile ilgili tezlerin veri analiz yöntemlerine göre dağılım

Analiz yöntemi	f	%
Belirtilmemiş	9	45
Betimsel	5	25
Grafiksel analiz	1	5
SPSS Mann Whitney-U	1	5
Frekans ve yüzde olarak analiz, betimsel analiz	1	5
Frekans ve yüzde olarak analiz	1	5
İçerik analizi	1	5
Döküman incelemesi	1	5
Toplam	20	100

Tablo 10’da trompet ile ilgili tezlerin analiz yöntemleri görülmektedir. İncelenen 20 tezdten 9 tanesi, araştırmada hangi analiz yöntemini kullandığı belirtmemiştir. 5 tezde ise “betimsel yöntemlerin” analiz tekniği olarak kullanıldığı vurgulanmıştır. 1 tezde frekans ve yüzde analizi, 1 tezde ise hem frekans ve yüzde hem de betimsel analizler kullanıldığı yazılmıştır. Geriye kalan tezler arasında “grafiksel analiz”, “SPSS Mann Whitney-U”, “içerik analizi”, “doküman incelemesi” yöntemlerini veri analizi yöntemi olarak kullanan 1’er tez olduğu görülmektedir.

Trompet ile ilgili tezlerin enstitüler bünyesinde yapılan incelemesinde en çok tezin sosyal bilimler enstitüsünde kaydedildiği görülmüştür. Araştırmada sonrada Eğitim Bilimleri Enstitüsü olan Fen Bilimleri Enstitüsünde çalışılan iki tezin de eklenmesi ile, eğitim bilimleri enstitüsünde kaydedilen tez yedi adettir. Bu bağlamda sosyal bilimler enstitüsü en çok trompet tezi kaydedilen enstitüdür.

Ana sanat/ana bilim dalı düzeyinde yapılan incelemede, tezlerin çoğunluğunun “müzik ana bilim dalı” ve “üfleme ve vürmal çalgılar ana sanat dalı” bünyesinde kaydedildiği görülmüştür. Müzik eğitimi ana bilim dalı da üçüncü sırada trompet tezi kaydedilen bilim dalıdır.

Araştırmada incelenen tezlerden çok büyük bir sayıda yüksek lisans düzeyinde kaydedildiği görülmüştür. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi kayıtlarında sanatta yeterlik alanında tezin az sayıda olduğu, doktora alanında ise hiç trompet tezinin olmadığı görülmektedir.

İncelenen tezlerde 4 tanesi erişime kapalı olduğu için yöntem kısmında 20 adet tez analiz edilmiştir. Elde edilen göre bulgulara trompet tezleri büyük bir oranda

nitel yöntemlerle çalışıldığı görülmektedir. Karma desenler ve nicel yöntemlerin sayısı ise sınırlıdır.

Araştırmada trompet tezlerinin örnekleme ilişkin analizlerde trompet öğrencilerinden eserlere, eğitimcilerinden metotlara kadar geniş kapsamlı farklı örneklemlerin kullanıldığı görülmüştür. İncelenen bu tezlerin veri toplama aracı olarak büyük bir oranda tarama yöntemini kullandığı görülmüştür.

Veri toplama yöntemine ilişkin analizlerde tezlerin bir kısmının betimsel analiz yöntemlerini kullandığı görülmüştür. Araştırmada tez merkezinde açık erişimi olan tezin büyük bir bölümü veri analiz yöntemini belirtmemiştir. Bir araştırmada veri analiz aracına yönelik bilgilerin verilmesi, o araştırmanın güvenilirliğini artırabilir. Bu sebeple veri toplama aracı bağlamında incelenen tezlerin eksikliği olduğu sonucuna varılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Trompet, orkestralarda önemli yerer sahip olan bakır bir çalgıdır. Tarihsel süreçte çeşitli aşamalardan geçerek günümüzdeki halini alırken birçok eserler yazılmış popülerliğini hiçbir zaman yitirmemiştir. Teknolojinin geldiği noktada lisans üstü eğitim fırsatlarının da çoğalması ile trompet alanında yüksek lisans, sanatta yeterlik ve doktora çalışmalarının da olması kaçınılmazdır.

Araştırmada 1992-2022 yılları arasında Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı tez merkezi kayıtlarında konusu trompet olan 24 tez doküman incelemesi yöntemiyle incelenmiş ve yönelimleri analiz edilmiştir. Tez merkezinde kayıtlı olan tez sayısı 24 olmasına karşın 4 tane tezin erişime kapalı olması sebebiyle bazı yönlerden analizleri yapılamamıştır. Buna karşın söz konusu 4 tezin demografik bilgileri üzerinden değerlendirmeler yapılmış, detaylı bilgiler ile yapılan analizlerde 20 adet tez incelenmiştir.

İncelenen tezler 1992-2022 yılları kayıt altına alınan tezlerden oluşmaktadır. Eldeki bulgular değerlendirildiğinde, son yıllarda yüksek öğretim fırsatlarının çoğalması sebebiyle trompet tezlerinin popülerliğini artırdığı görülmektedir. 2019 yılında tez merkezine kaydedilen 4 trompet konulu tez ve sonraki yıllarda her yıl bir tezin kaydedilmesi buna bir kanıttır.

Tezlerin çalışıldığı üniversiteler düzeyinde yapılan incelemede en çok trompet tezinin Trakya Üniversitesi bünyesinde olduğu görülmektedir. İstanbul Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi bünyesinde yapılan trompet tezi çalışması ise Trakya Üniversitesinden sonra 2. Sırada olan sayıda yapılmıştır.

Yükseköğretim kurumuna bağlı üniversitelerin yüksek lisans ve doktora programının açılması için bazı şartları sağlamış olması gerekmektedir. Trompet alanında yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterliği olan akademisyen sayısı ve üniversiteye göre dağılımı açılacak trompet programını da etkilemektedir. Trompet alanında daha fazla programın açılması için lisans ve yüksek lisans öğrencileri desteklenmeli, sanatta yeterlik ve doktora yapmaları teşvik edilmelidir. Bu sayede yeni programlar açılıp daha fazla nitelikli öğrenci yetiştirilebilir.

Trompet programı olmayan enstitü ve ana bilim dalları, başvuran öğrenci için üniversitenin daha çekici bir hale gelmesini sağlamalıdır. Bu alanda öğrencilere ulusal ve uluslararası alanda eğitim fırsatları sunulabilir. Ayrıca öğrencilere sağlanacak bit trompet ekonomik olarak iyi çalgı almaya gücü yetmeyen öğrencilere fırsat olabilir.

Yüksek lisansını yapan trompet öğrencileri doktora ve sanatta yeterlik yapması için teşvik edilmelidir. Bu teşvikte önemli olan sayı tabi ki tek başına öğrenci sayısı değildir. Nitelikli öğrencinin öğrenimine devam etmesini sağlamak, eğitimin kalitesini artırabilir.

İncelenen tezlerin yöntem kısımlarında problemler olduğu tespit edilmiştir. Trompet konulu tez çalışan öğrencilerin yönetsel sorunlarına yönelik eğitimler verilmelidir. Ayrıca yüksek lisans süresinde araştırma teknikleri ve akademik yazmaya yönelik ek dersler verilmelidir. Bu sayede yönetsel eksikliklerin önüne geçilebilir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Açıksöz, M. A. (2007). *Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı'ndaki Trompet Eğitiminde Nefes ve Diyafram Çalışmasının Enstrüman Başarısı Üzerindeki Etkisi*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Açıksöz, M. A. (2022). Development of attitude scale towards learning trumpet. *Journal for the Interdisciplinary Art and Education*, 3(1), 39-37.
- Akgül, Ç. (2019). *Müziyenlerde Performans Kaygısı, Trompet Performansına Etkileri ve Başa Çıkma Yöntemleri*. Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Akyol, U. (2014). *Trompetin Orkestradaki Yeri, Kullanımı ve Literatüre Geçmiş Önemli Trompet Sololarının İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Alkan, Y. (2010). *Joseph Haydn ve Johann Nepomuk Hummel’in Trompet Konçertolarının İncelenmesi ve Karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Anzenberger, F. (1994). Method books for keyed trumpet in the 19th Century: An annotated bibliography. *Historic Brass Society Journal*, 6, 1-10.
- Ball, E. (2004). *The Fundamentals of A New Practice Method for Improvising Trumpet Players*. University of Melbourne, Victorian College of the Arts.
- Barclay, R. (1998). A new species of instrument: The vented trumpet in context. *Historic Brass Journal*, 10(1), 1-13.
- Bloss, L. (2012). *Natural Trumpet Music and The Modern Performer*. Doctoral dissertation, University of Akron.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (5. Baskı)*. Pegem.
- Caner, B. (2021). *Georg Philipp Telemann’nun re Majör Trompet Konçertosunun Form ve İcra Yönünden İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Canin, X. (2016). *Jean-Baptiste Arban, Du Cornet à la Baguette: Un Musicien Français du XIXè Siècle Aux Multiples Talents*. Doctoral dissertation, Paris.
- Canşe, V. (2012). *Trompet Eğitimcilerinin Trompet Eğitimine İlişkin Görüşleri ve Arban Metodunun, Hedef ve Hedef Davranışlar Yönünden İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çam, A. (2008). *Johann Nepomuk Hummel’in Mib.Majör Trompet Konçertosu'nun Form, Analiz ve İcra Yönünden İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çam, A. (2020). *Türk Askeri Müziği ile Mehterde Borunun Önemi ve Gelişimi*. Doktora tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çavuş, Ü. (2019). *Türk Bestecilerinin Senfonik Eserlerinde Trompet Sololarının İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çavuş, Ü. (2013). *Gustav Mahler’in Senfonilerinde Trompetin Yeri*. Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Demir, Ü. (2015). *Türk Askeri Müzik Kültüründe Boru (Trompet) Geleneği ve Günümüz Mehterhanelerindeki Makamsal İcra Teknikleri*. Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirel, S. (2022). Askeri motivasyonda müziğin önemi. *EKEV Akademi Dergisi*, 26(89), 293-306.
- Ellis, J. R. (1984). *Treatment of the Trumpet in the Bible and its Relationship to the Sacred Solo Arias with Obbligato Trumpet by Johann Sebastian Bach*. Arizona State University.
- Erdem, A. (2006). *Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı'nda Görev Yapan Trompet Öğretmenlerine Ödüllendirme Becerisinin Kazandırılmasında Bilgilendirme ve Dönüt Verme Süreçlerinin Etkililiğinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hickman, D. (2006). *Trumpet Pedagogy: A Compendium of Modern Teaching Techniques*. Hickman Music Editions.
- Hines, L., Dekaney, J., Miller, B., ve Harrington, J. (2019). *Liam Hines, Trumpet: Senior Trumpet Recital*. Syracuse University.
- Hofmann, R. G. (2006). *Trumpet Recital*. Doctoral dissertation, California State University.
- Jimenez Jr, K. L. (2016). *Composer, Conductor, Cornetist: A Biography of Jean-Baptiste Schiltz (fl. 1831-1868) and a Survey of his Works for Cornet and Piano*. Doctoral dissertation, North Dakota State University.
- Karadağ, G. D. (2019). *Boru- Trampet Takımlarına Alternatif Olarak Trompet-Trampet Grupları İçin Model Önerisi*. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar enstitüsü.
- Lillya, C. P. (1957). Arban famous complete trumpet cornet, and saxhorn method. *Journal of Research in Music Education*, 5(1), 47-49.
- Lockhart, L. M. (1930). The arban-clarke method for cornet and trumpet. *Music Supervisors' Journal*, 17(1), 66-66.
- Nordquist, G. (1996). The salpinx in Greek cult. *Scripta Instituti Donneriani Aboensis*, 16, 241-256. <https://doi.org/10.30674/scripta.67232>.

Türkiye’de Trompet ile İlgili Yapılmış Olan Akademik Çalışmaların Bibliyografik...

- Öztürk, U. M. (2018). *Mehter Takımında Boru Yerine Trompetin Kullanımı*. Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Par, G. (2019). *Ahmed Adnan Saygun ve Ferit Tüzün’ün Seçilmiş Senfonik Eserlerinde Yer Alan Trompet Sololarının İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Poyraz, Ö. (2022). *Johann Baptist Georg Neruda Trompet Konçertosunun İcra Yönünden Değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Remsen, L. E. (1960). *A Study of the Natural Trumpet and Its Modern Counterpart*. University of Southern California.
- Reyna, R. (2019). *Senior Trumpet Recital*. Andrews University.
- Sabır, S. (2012). *Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığındaki Trompet Eğitiminde Arban Trompet Metodunun Teknik Kapasitenin Geliştirilmesi Açısından İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Üstün, H. (2022). Başlangıç seviyesi trompet eğitimi metotlarına ilişkin görüşler. *Art-e Sanat Dergisi*, 15(29), 307-329 .
- Üstün, H. (2016). *Trompet Eğitiminde Başlangıç Düzeyinde Kullanılan Metotların Kullanımına İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- VanNest, C. (2020). *Senior Trumpet Recital*. Eastern Michigan University .
- Wallace, J., ve McGrattan, A. (2011). *The Trumpet*. Yale University Press.
- Wilkinson, T. (2022). *Tutankhamun's Trumpet: The Story of Ancient Egypt in 100 Objects*. W. W. Norton ve Company.
- Williamson, P., Ball, E., & Wilson, E. (2019). Developing one-to-one contemporary trumpet teaching strategies through peer observation and collaborative reflection. *International Journal of Music Education*, 37(4), 622–635. <https://doi.org/10.1177/02557614>.
- Yavuz, S. (2012). *Andre Jolivet'nin Trompet Konçertosunun Çalışma Yöntemlerinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Zabun, Y. (2021). *Türkiye’de Başlangıç Trompet Eğitimine İlişkin Bir Metot Önerisi*. Yüksek lisans tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ziolkowski, J. (1999). The invention of the tuba (trumpet). *The Classical World*, 367-373.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose: The trumpet, which has various usage areas from classical music to jazz music, from popular music to military fields, has gone through different stages until it gained its modern form used today. The trumpet, which has always been an essential instrument from its most primitive state to its current form, was sometimes used for military purposes and sometimes believed to exorcise evil spirits in religious rituals. The trumpet, made from objects such as horns in the early times, was made of materials such as brass and copper over time. The trumpet, which started to take its modern form when valves began to be used in wind instruments, is a popular instrument today. Thanks to the fact that the trumpet is a popular instrument, there is an increase in research in this field. This research is to examine the studies about the trumpet, which is such a popular instrument in orchestras, music schools, and bands, and to reveal the trends of the researches.

Method: In the data collection part of the research, the theses on “trumpet” were determined by scanning the National Thesis Center of the Higher Education Institution. First of all, it was determined that 24 studies consisted of theses on trumpet. However, since four theses were written before 2006, it was determined that access was not open, and therefore, their information was limited. The remaining 20 theses were analyzed according to their years, universities, institutes, branches of science, type of thesis, subjects, methods, sampling, data collection methods, data analysis methods, and the general situation in these studies was described. These 20 theses, which were analyzed by content analysis, were classified and analyzed with the thesis review form prepared for the research. Two researchers and an expert provided the structural validity of the thesis review form.

Findings: According to the data obtained in the research, theses on the trumpet have increased in recent years. Most of the studies on trumpet were studied at Trakya University. The institute where the theses on trumpet are studied the most is the institute of social sciences. When the distribution of the theses on the trumpet is examined according to the main art/science branch, it is seen that the majority of the studies within the "music department and the wind and percussion instruments main art branch." The theses on the trumpet examined are mostly master's theses. In the analysis according to the subjects, it is seen

that the trumpet teaching program and trumpet concerto examinations are in the majority. The majority of these examined are qualitative studies. The survey method was used as a data collection method. There are problems with the data analysis methods of the examined theses. The data analysis method needed to be specified in nearly half of the studies reviewed.

Conclusion and Discussion: According to the findings obtained from the research, studies on the trumpet are increasing its popularity daily. The theses examined were mainly studied within the body of prominent Universities. According to the findings, primarily postgraduate studies were carried out, and advanced studies such as doctorates needed to be included. The fact that there are many studies on the trumpet curriculum and trumpet concerto shows that there are problems in the scope of the subject. The biggest problem of the theses examined is the methodological problem. Many theses have methodological issues.